

Morfologia

Traducció

Etimologia

- Després d'haver escrit la seva arrel (que s'obté eliminant del genitiu de l'enunciat la seva terminació, -ος en els tipus vistos fins ara de la 3a declinació), declina, amb l'article, els següents substantius (recorda que l'article no té vocatiu, per la qual cosa hi ha un guió en cada casella corresponent a aquest cas).

Tots aquest substantius són d'arrel acabada en consonant líquida, λ- i ρ- (si bé només hi ha un substantiu d'arrel acabada en λ, el nom *ἄλς, ἄλος, ὄ: sal*, que apareix a la tercera graella), tots els quals formen el seu nominatiu singular (i vocatiu singular) sense afegir la desinència -ς, i allargant la última vocal de l'arrel (però no en el vocatiu singular) si aquesta és breu.

En la segona graella apareixen tres substantius, molt emprats, amb alguna peculiaritat en la seva declinació:

γαστήρ, γαστρός, ἦ: ventre i *μήτηρ, μητρός, ἦ: mare*, a l'igual que altres noms molt emprats, com *πατήρ, πατρός, ὄ: pare* i *θυγάτηρ, θυγατρός, ἦ: filla*, experimenten la síncopa o pèrdua de la vocal final -ε- de la seva arrel en els casos genitiu singular i datiu singular, i tenen a més la terminació -άσι(ν) en el datiu plural.

ἄνθρωπος, ἀνδρός, ὄ: home experimenta la mateixa síncopa o pèrdua de la vocal final -ε- de la seva arrel en els mateixos casos d'abans, genitiu i datiu singular, però també en l'acusatiu singular i en tots els casos del plural, i a més s'intercala una -δ- eufònica per facilitar la pronunciació entre els fonemes -ν- i -δ- que es troben en contacte com a conseqüència d'aquesta elisió de la vocal -ε-.

En la tercera graella no cal escriure per als tres substantius neutres els casos del plural, que no sol donar-se en els noms de gènere neutre i d'arrel acabada en ρ-, la majoria dels quals són noms abstractes o bé designen realitats incontables.

significat	<i>lladre</i>	<i>orador</i>	<i>fera</i>	<i>èter / cel</i>
enunciat	φωρ, φωρός, ό	ρήτωρ, -ορος, ό	θήρ, θηρός, ό	αιθήρ, -έρος, ο
arrel				

nom sg				
voc sg	–	–	–	–
ac sg				
gen sg				
dat sg				

nom sg				
voc sg	–	–	–	–
ac pl				
gen pl				
dat pl				

significat	<i>estel / astre</i>	<i>ventre</i>	<i>mare</i>	<i>home</i>
enunciat	ἀστήρ, -έρος, ὁ	γάστήρ, -τρός, ἡ	μήτηρ, -τρός, ἡ	άνηρ, άνδρός, ὁ
arrel				

nom sg				
voc sg	–	–	–	–
ac sg				
gen sg				
dat sg				

nom sg				
voc sg	–	–	–	–
ac pl				
gen pl				
dat pl	ἀστράσι(v)			

significat	<i>nèctar</i>	<i>foc</i>	<i>primavera</i>	<i>sal</i>
enunciat	νέκταρ, -αρος, τό	πῦρ, πυρός, τό	ἔαρ, ἔαρος, τό	ἅλς, ἅλός, ό
arrel				

nom sg				
voc sg	–	–	–	–
ac sg				
gen sg				
dat sg				

nom pl	X	
voc pl		–
ac pl		
gen pl		
dat pl		

- Fes l'anàlisi morfològica dels següents substantius, apunta el seu significat i escriu per a cadascun un mot derivat escollint-lo entre els que hi ha més avall.

	cas(os)	número	enunciat	significat	mot derivat
ἀγῶνες			ἀγών, -ῶνος, ó		agonístic
ἀέρι			ἀήρ, ἀέρος, ó		aerofàgia
ἀθληταί			ἀθλητής, -οῦ, ó		atleta
αιθέρα			αιθήρ, -έρος, ó		eteri
ἄνδρες			ἄνθρωπος, ἀνδρός, ó		andròleg
ἀρχάς			ἀρχή, -ῆς, ἡ		arcaic
ἀστράσι(ν)			ἀστήρ, -έρος, ó		asteroide
βιβλίων			βιβλίον, -ου, τό		biblioteca
γαστέρα			γαστήρ, -στρός, ἡ		gastroenteritis
δελφίνα			δελφίς, -ίνος, ó		delfinari
ῥήτορ			ῥήτωρ, -ορος, ó		retòrica
ἐλέφαντες			ἐλέφας, -αντος, ó		criselefantí
ὀδόντες			ὀδούς, ὀδόντος, ó		odontòleg
Ἕλληνες			Ἕλλην, -ηνος, ó		hel·lènic
ἡμέρα			ἡμέρα, -ας, ἡ		hemeroteca
Κύκλωσι			Κύκλωψ, -ωπος, ó		ciclopi
μητέρες			μητήρ, μητρός, ἡ		metròpoli
νῆσοι			νῆσος, -ου, ἡ		Indonèsia
ὄρνιθες			ὄρνις, -ιθος, ó / ἡ		ornitologia
παῖδας			παῖς, παιδός, ó		pedagogia
νομάδες			νομάς, -άδος, ó		nòmadisme
πατέρας			πατήρ, πατρός, ó		patronímic
πότους			πότος, -ου, ó		potable
πόδας			πούς, ποδός, ó		podòleg
πυρί			πῦρ, πυρός, τό		piròman
ρίζα			ρίζα, -ης, ἡ		rizoma
ῥινῶν			ῥίς, ῥινός, ἡ		rinoceront
σάρκα			σάρξ, σαρκός, ἡ		sarcòfag
φαλάγγων			φάλαγξ, -αγγος, ἡ		falange

φρήνα			φρήν, φρενός, ή		frenopàtic
φῶς			φῶς, φωτός, τό		fotografia
χρήματα			χρήμα, -ατος,τό		crematístic

aerofàgia, agonístic, andròleg, arcaic, asteroide, atleta, biblioteca, ciclopi, crematístic, criselefantí, delfinari, eteri, falange, fotografia, frenopàtic, gastroenteritis, hel·lènic, hemeroteca, Indonèsia, metròpoli, nomadisme, odontòleg, ornitologia, patronímic, pedagogia, piròman, podòleg, potable, retòrica, rinoceront, rizoma, sarcòfag

- Fes l'anàlisi morfològica dels següents adjectius, apunta el seu significat i escriu per a cadascun un mot derivat escollint-lo entre els que hi ha sota.

	cas(os)	núm.	gèn.		enunciat	significat	mot derivat
ἄδικε					ἄδικος, -ον		—
ἄφρωνες					ἄφρων, -ον		—
δεινῶν					δεινός, -ή, -ον		dinosauri
μέλανος					μέλας, -αινα, -αν		Melanèsia
μικρός					μικρός, -ά, -όν		microbi
πάντα					πᾶς, πᾶσα, πᾶν		panteó
σώφρονας					σώφρων, ον		—

dinosauri, Melanèsia, microbi, panteó

- Escriu en el mateix cas i número que les altres la paraula que en cada fila no està en el mateix cas i número que la resta.

γαστρός	θυγατρός	ιατρός	πατρός	
ρήτορας	νεανίας	ἀγῶνας	γίγαντας	
λιμναῖς	παῖς	ρίζαις	πολίταις	
μαθητής	δησότης	ναύτης	ἐορτῆς	
ἀσπίδος	αιθέρος	Ἑλλάδος	πέπλος	
ἄνδρα	δένδρα	κρατῆρα	ἀέρα	
μήτερα	βιβλία	Παλλάδα	Ἀπόλλωνα	
λίθους	νησους	πούς	ἀγρούς	
Παρθενών	ἀνδρῶν	χιτών	ἐλπίς	
χρημάτων	γέρον	ἡγεμόνων	πατρίδων	

- Identifica la forma verbal que no correspon en cada fila de les tres primeres columnes, escriu-la en la mateixa persona i número que les altres dues en la quarta columna, i després escriu-la en mode IMPeratiu (el qual no té formes per a la 1a persona singular i plural).

	pres d'IND	impf d'IND	fut d'IND		IMPeratiu
1a sg	λύω	ἔλυες	λύσω		–
2a sg	λύσεις	ἔλυε	λύσεις		
3a sg	λύει	ἔλυον	λύσουσι(ν)		
1a pl	λύετε	ἐλύομεν	λύσομεν		–
2a pl	λύομεν	ἐλύετε	λύσετε		
3a pl	λύουσι(ν)	ἔλυον	λύσει		

- Conjuga l'IMPeratiu del verb εἰμί i del verb ἀκούω.

	εἰμί	ἀκούω
2a sg	= ἵ-σ-θι	= ἀκού-ε-Ø
3a sg	= ἔσ-τω	= ἀκού-ε-τω
2a pl	= ἔσ-τε	= ἀκού-ε-τε
3a pl	= ἔσ-τω-ν / ὄ-ντω-ν	= ἀκού-ο-ντω-ν
	= ἔσ-τω-σαν	

- Digues en quina persona, nombre i temps estan aquestes formes verbals, i després passa-les a IMPeratiu en la persona indicada.

	persona i nombre		temps	mode	veu
	1a 2a 3a	sg pl	pres impf fut		
βλέπετε				IND	ACT
βουλεύω				IND	ACT
γράφομεν				IND	ACT
δακρύσετε				IND	ACT
ἐδίωκον				IND	ACT
εἰμί				IND	ACT
ἔπειθον				IND	ACT
ἐστί				IND	ACT
ἡγόρευον				IND	ACT
ἤκουε				IND	ACT
ἰδρύες				IND	ACT
παύσομεν				IND	ACT
σπεύσω				IND	ACT
στέρξεις				IND	ACT
ᾠκίζομεν				IND	ACT

IMP
2a sg:
2a pl:
3a sg:
3a pl:
2a sg:
2a pl:
3a sg:
3a pl:
2a sg:
2a pl:
3a sg:
3a pl:
2a sg:
2a pl:
3a sg:

- Completa les frases següents, afegint les terminacions que falten en els verbs (tots en IMPeratiu) i en els articles i els substantius (hi ha un guió baix per cada grafia que falta), i després fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció.

α) Γινώσκετε, ὧ̃ ναῦτ __ , τοὺς κινδύν ___ τ __ θαλάττης .

β¹) Μανθάν __ , ὧ̃ μαθητ __ , τὸ ὄνομα τῶν γραμμάτ __ .

β²) Μανθάν ___ , ὧ̃ μαθητ __ , τὸ ὄνομα τῶν γραμμάτ __ .

γ) Τ __ αἴνιγμα τῆς Σφιγγ __ λῦ __ , ὧ̃ Οἰδίπου.

Οἰδίπου, vocatiu de Οἰδίπους, Οἰδίποδος, ὄ: *Édip*, que va resoldre l'enigma de l'Esfinx de Tebes i després es va casar amb la seva mare.

δ) Λαμβάν ___ τὸ ἄρμα καὶ φέρ ___ εἰς τ __ ἀγρόν , ὧ̃ δούλοι .

ε) Ἄνδρεῖ __ ἐσ __ , ὧ̃ στρατιῶτ __ , μὴ ἄγριοι .

- Fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció de les següents frases:

α) Κάθιζε δεῦρο, ὃ παῖ, καὶ ἄκουε τοῦ πατρός.

τοῦ πατρός és CRèg (o CRV) del verb ἀκούω.

β) Ἔαρος ἦν ἀρχὴ καὶ πάντα ἄνθη ἐν λειμῶσιν ἤκμαζεν.

ἄνθη, *flors*, és aquí nominatiu plural, amb funció de SUBJECTE, del substantiu de gènere neutre i d'arrel acabada en σ- (un tipus aquest que hom veurà més endavant) ἄνθος, ἄνθους, l'arrel ἄνθ- / *anth-* del qual es troba en *antologia* / *antología*, que ve a ser la versió grega de *florilegi* / *florilegio*.

En aquesta frase es dóna la concordança característica del grec entre SUBJECTE plural neutre (πάντα ἄνθη) i verb en singular (ἤκμαζεν).

γ) Οἱ ἄνθρωποι οὔτε τὸ νέκταρ οὔτε τὴν ἀμβροσίαν ἐσθίουσιν, ταῦτα γὰρ τῶν θεῶν τροφή ἐστιν.

γάρ és una conjunció (coordinant causal) postpositiva, és a dir, mai no pot trobar-se a l'inici de la proposició que introdueix, sinó que sol ocupar en aquesta el segon lloc (com *enim* en llatí).

ταῦτα és aquí el nominatiu plural neutre del demostratiu οὗτος, αὕτη, τοῦτο, *aquest*, *aquesta*, *això*, que hom veurà també més endavant, i que pot ser adjectiu o pronom, com *aquest* / *aquesta* en català. En aquesta frase s'ha d'entendre que ταῦτα és pronom, ja que no determina cap substantiu (el qual hauria de ser neutre i estar també en nominatiu plural), però com que en català / castellà no existeix el plural de *això* / *esto* cal recórrer al substantiu *coses* per mantenir el plural del pronom grec, o bé canviar-lo al singular en la traducció emprant *això* / *esto*.

També en aquesta frase es dóna la concordança característica del grec entre SUBJECTE neutre plural, representat ara no per un substantiu sinó per un pronom (ταῦτα), i verb en singular (ἐστιν).

D'altra banda, l'atribut, en ésser un substantiu (τροφή), només ha de concertar en cas amb el subjecte, no necessàriament en gènere en número (i així τροφή és nominatiu singular femení, mentre que ταῦτα és nominatiu plural neutre).

- δ) Ζεὺς ἔλεγε· Λάμβανε τὸ μῆλον, ὃ Ἔρμῃ, καὶ ἄπιθι παρὰ τῷ Πάριδι.

ἄπιθι: *vés*, imperatiu del verb compost ἄπ-εἰμι (de ἀπό + εἶμι, que no és el mateix que εἶμι)

παρὰ τῷ Πάριδι: *junto a Paris / a presència de Paris*

- ε) Ἐν ταῖς Παναθηναίων ἑορταῖς αἱ τοῦ ἡγεμόνος θυγατέρες ῥοδόχρουν πέπλον τῇ θεᾷ Ἀθηνᾷ ὕφαινον.

- ζ) Σωκράτης οὐ περιπατεῖ περὶ τὸν λιμένα τοῦ Πειραιέως, ἀλλὰ διαλέγεται σὺν τοῖς νέοις ἐν τῇ ἀγορᾷ.

διαλέγεται, *dialoga / conversa*, és 3a sg del pres IND de διαλέγω en veu mitjana, que hom veurà més endavant.

- Busca una paraules en català i en castellà que tingui el seu origen en la paraules gregues següents (tingues cura amb els accents):

		català	castellà
μέλας, μέλαινα, μέλαν	<i>negre</i>		
φλέψ, φλεβός, ή	<i>vena</i>		
ήγεμών, -όνος, ό	<i>guia</i>		
αήρ, άέρος, ή	<i>aire</i>		
ρίς, ρίνός, ή	<i>nas</i>		
πατήρ, πατρός, ό	<i>pare</i>		

- Escribe las palabras catalanes i castellanes derivadas dels compostos següents (tingues cura amb els accents):

		català	castellà
περί + σκοπέω <i>en torn</i> <i>examinar</i>			
μόνος, -η, -ον + μανία, -ας, ή <i>un sol</i> <i>bogeria</i>			
γαστήρ, -τρός, ή + νόμος <i>ventre</i> <i>llei</i>			
ψυχή, -ής, ή + ιατρεία, -ας, ή <i>ànima</i> <i>curació</i>			

- Distribueix les següents preposicions davant dels següents elements, alguns dels quals són substantius i per tant tenen significat per ells mateixos, mentre que d'altres (els que porten guió al davant) no existeixen en grec independentment del prefix. A continuació escriu els mots catalans i castellans corresponents (tingues cura amb l'ortografia):

Exemple: σύν (*amb*) + φωνή (*so*) → *simfonia* / *sinfonía*

Preposicions: διά / παρά / σύν / ἐκ / κατά / ἐπί / περί / μετ(ά)

			català	castellà	
	θάλαμος	<i>llit nupcial</i>			–
	-έωρος	–			<i>elevat (de la terra)</i>
	νόος	<i>ment</i>			–
	-βόλον				<i>signe d'una cosa</i>
	στάσις	<i>col·locació</i>			–
	-δῆμα	–			<i>cinta</i>
	-κύμβη	–			<i>cavitat</i>
	-πέτεια	–			<i>capgirament bruscat d'una acció</i>